Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2026-0000388696

Datum 19 november 2026
Betreft Toezicht op UWV

Tijdens het commissiedebat uitvoeringsproblematiek UWV van 1 juli 2026 heb ik toegezegd om kort na de zomer een brief te sturen met aanvullende opties voor het houden van toezicht op het UWV. In deze brief informeer ik u hierover.

1. Aanleiding en doel

In 2024 is gebleken dat UWV vanaf 2020 relatief veel fouten heeft gemaakt bij de vaststelling van WIA-uitkeringen. UWV en SZW hebben deze toename in fouten lange tijd niet goed in beeld gehad. Dit heeft vragen opgeworpen over de inrichting en het functioneren van het toezicht op UWV. Op verzoek van mijn ambtsvoorganger heeft de Algemene Rekenkamer vorig jaar onderzoek gedaan naar de WIA inclusief het functioneren van de sturing, toezicht en verantwoording tussen SZW en UWV[1].

Mede in opvolging van de bevindingen en aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer zijn de afgelopen periode verscheidene verbetermaatregelen in gang gezet, zowel intern bij UWV als in de sturing- en samenwerkingsrelatie tussen SZW en UWV. In de kabinetsreactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer[2] en mijn brief van 7 april 2026[3] heb ik uw Kamer geïnformeerd over deze maatregelen. In juni heb ik per brief gerapporteerd over de voortgang[4]. Ik heb er vertrouwen in dat met dit pakket aan maatregelen de juiste stappen worden gezet, zowel om de kwaliteit van de dienstverlening van UWV te verbeteren als om de informatiepositie van SZW, en daarmee het toezicht op UWV, te versterken.

Tegelijkertijd is de uitvoeringsproblematiek van UWV complex en niet van vandaag op morgen opgelost. UWV kampt met achterstanden en fundamentele organisatorische uitdagingen, waardoor het bieden van tijdige en juiste sociaal-medische dienstverlening structureel onder druk staat. Dit patroon moet worden doorbroken, zodat mensen sneller en beter geholpen kunnen worden door UWV. Er wordt daarom gelijktijdig op meerdere vlakken hard gewerkt aan structurele verbetering van de uitvoerbaarheid en uitvoering van de sociaal-medische dienstverlening. Zo start begin volgend jaar de regeringscommissaris versterking sociaal-medische dienstverlening om versnelling te realiseren in de ontwikkeling van publiek-private samenwerking en taakherschikking. Daarnaast werkt UWV intern aan vereenvoudiging en uniformering van werkwijzen en verbetering van het kwaliteitsmanagement. Er worden goede stappen gezet, maar de

[1] Kamerstuk II 2025-2026, 26 448, nr. 863

[2] Kamerstuk II 2025-2026, 26 448, nr. 863

[3] Kamerstuk II 2025-2026, 26 448, nr. 887

[4] Kamerstuk II 2025-2026, 26 448, nr. 895

realiteit is ook dat deze maatregelen tijd kosten om effect te sorteren, terwijl de instroom in de WIA blijft toenemen. Ook diende zich recent nieuwe casuïstiek aan, rond de werkcultuur en mogelijke discriminatie bij de divisie Handhaving van UWV, waarover ik u op 5 oktober per brief heb geïnformeerd[5].

Ik begrijp daarom goed de zorgen van uw Kamer en de oproep om aanvullende opties voor toezicht te verkennen. Toezicht is in zichzelf geen oplossing voor complexe uitvoeringsproblematiek of verbetering van dienstverlening, maar het helpt om risico's of dilemma's bij de uitvoering eerder en beter in beeld te krijgen.

Zoals beschreven in mijn reactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer, is het doel om toe te werken naar een situatie waarin het ministerie van SZW structureel beschikt over duidelijke uitvoeringsinformatie. Zo ontstaat een actueel beeld van de prestaties, knelpunten en risico's bij de uitvoering van de UWV-dienstverlening. Op basis daarvan kunnen waar nodig tijdig maatregelen worden genomen en kan worden voorkomen dat signalen ongemerkt uitgroeien tot grote problemen voor de dienstverlening aan mensen.

In het vervolg van deze brief ga ik eerst in op het onderzoek dat ik ga starten naar de governance van UWV op de langere termijn. Daarna beschrijf ik de voortgang van de reeds lopende maatregelen om het toezicht op UWV op de korte en middellange termijn te versterken.

2. Onderzoek governance UWV

In aanvulling op de reeds ingezette maatregelen die op de korte en middellange termijn effect moeten sorteren, wil ik zorgvuldig de mogelijkheden onderzoeken om de governance en het toezicht op UWV op langere termijn verder vorm te geven. Die zorgvuldigheid is geboden, omdat wijzigingen in de governance ingrijpende veranderingen met zich meebrengen die veel tijd en inzet vragen. Op korte termijn start ik het in het coalitieakkoord aangekondigde onderzoek naar de zbo-status van UWV op. De startvraag is of de huidige inrichting voldoende waarborgen biedt om risico's en problemen tijdig te signaleren en waar nodig bij te sturen, en waar dit mogelijk niet het geval is. Op basis van een analyse van verschillende opties kan vervolgens worden bepaald welke governance-inrichting op de langere termijn het meest passend is voor de dienstverlening en uitvoering van UWV, en het toezicht daarop. Na afronding van het onderzoek, voorzien kort na de zomer van 2027, volgt een weegmoment om te bepalen of aanvullende maatregelen nodig zijn. Bij die weging is het in de vorige paragraaf beschreven doel voor mij leidend.

3. Voortgang lopende maatregelen

Parallel aan het onderzoek naar de governance wordt verder gewerkt aan de eerder aangekondigde versterking van het bestaande toezicht op UWV. Het interne toezicht dat UWV als zelfstandige, professionele organisatie heeft ingericht, vormt een belangrijke basis voor het toezicht van SZW. Onder meer de directie Financieel Economische Zaken, de Auditdienst UWV, de externe accountant en de Audit Advies Commissie hebben hierin een rol. SZW bouwt voor het toezicht mede voort op de informatie en signalen die hieruit voortkomen.

[5] Kamerstuk II 2025-2026, 26 448, nr. 915

SZW werkt langs twee lijnen aan een betere informatiepositie: (1) beter benutten van de beschikbare informatie binnen UWV en (2) verbetering van de sturings- en verantwoordingsinformatie die SZW van UWV ontvangt.

1) Beter benutten beschikbare informatie binnen UWV
Sinds januari 2026 werkt SZW intensiever samen met organisatieonderdelen van UWV die intern toezicht houden, zoals de Auditdienst UWV. Hierdoor krijgt SZW beter zicht op de beelden en signalen die zij op de werkvloer ophalen en de rode draden die zij daaruit destilleren. De bevindingen uit onderzoeken van de Auditdienst UWV worden regelmatig besproken. Ook worden rapportages van de directie FEZ van UWV standaard met SZW gedeeld. In deze rapportages worden de voortgang van de strategie, de belangrijkste risico's en de knelpunten beschreven. Elke drie maanden is er een gesprek over risico's en mogelijke gevolgen voor de dienstverlening aan mensen. Daarnaast heeft UWV een Audit Adviescommissie (AAC) met leden met brede kennis en ervaring in (het besturen van) grote organisaties. Deze commissie houdt de Raad van Bestuur scherp met gevraagd en ongevraagd advies over een breed scala aan organisatie-onderwerpen. Recent is een extra lid aan de AAC toegevoegd met kennis en ervaring op het gebied van (organisatie)ontwikkeling en kwaliteitsmanagement. De commissie kan vanuit haar onafhankelijke deskundigheid een belangrijke rol spelen bij het signaleren van risico's en aandachtspunten. Daarom is recent afgesproken dat de ambtelijke top van mijn ministerie regelmatig in gesprek gaat met de AAC.

UWV onderneemt zelf een aantal gerichte activiteiten om informatie te verzamelen over de organisatie(cultuur). Naast het reguliere medewerkersonderzoek, dat recent is afgerond, heeft UWV in overleg met mij opdracht gegeven voor een cultuuronderzoek bij de divisie Sociaal Medische Zaken (SMZ) naar aanleiding van berichtgeving over het district Groot Amsterdam. De resultaten, die voor het einde van het jaar worden verwacht, zullen inzicht geven in waar verdere verbetering nodig is. Ook heeft UWV op mijn verzoek een tijdelijke visitatiecommissie ingesteld die door middel van gesprekken op de werkvloer onderzoekt in hoeverre de ingezette organisatieverandering in de praktijk bijdraagt aan verbetering van de dienstverlening en aan de gewenste cultuurverandering. Deze commissie voert momenteel gesprekken en rapporteert in december. Zij herhaalt het onderzoek eind 2027. UWV informeert mij over de uitkomsten van het medewerkersonderzoek, het cultuuronderzoek bij SMZ en de rapportage van de visitatiecommissie en over de wijze waarop hieraan opvolging wordt gegeven. Ik bespreek deze uitkomsten en de opvolging vervolgens met de Raad van Bestuur.

2) Verbetering sturings- en verantwoordingsinformatie die SZW ontvangt van UWV
In de Wet SUWI is op hoofdlijnen opgenomen welke sturings- en verantwoordingsinformatie UWV in jaarplannen, voortgangsverslagen en jaarverslagen moet opnemen. Hoewel ik veel informatie ontvang, geeft deze informatie nog onvoldoende inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening en de staat van de organisatie, zoals ook de Algemene Rekenkamer constateerde. Daarom werkt SZW met UWV aan de actualisering van afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening, en de wijze waarop UWV hierover rapporteert in voortgangsrapportages en jaarverslagen. Dit moet vanaf volgend jaar leiden tot een beter en meer integraal beeld van de kwaliteit van de

dienstverlening en de staat van de organisatie. Een voorbeeld is de verbetering van het inzicht in de rechtmatigheid van uitkeringen en de actuele risico's op een financieel onjuiste uitkering. In een pilot bij de WIA wordt de systematiek van de meting van financiële rechtmatigheid aangepast, zodanig dat de focus meer komt te liggen bij nieuwe WIA-vaststellingen. Hierdoor wordt meer inzicht verkregen in het huidige handelen van UWV en daarmee in de actuele staat van de dienstverlening. Deze pilot zal plaatsvinden in 2027. Indien de pilot goed uitpakt, verbreedt UWV deze aanpak naar andere wetten, zoals de WW en de Ziektewet. In aanvulling hierop verrijkt UWV de verantwoordingsinformatie over rechtmatigheid in het komend jaarverslag, nadat in het jaarverslag over 2025 al stappen zijn gezet.

Een belangrijke voorwaarde voor betere kwaliteit van de dienstverlening is de verbetering van het kwaliteitsmanagement binnen UWV. Met het programma *Kwaliteit op orde* werkt UWV aan het beter bewaken en structureel verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering, zowel binnen de verschillende organisatieonderdelen als op centraal niveau. Het gaat dan onder meer om uniformering van kwaliteitsdefinities en kwaliteitsmetingen, beheersing van risico's en de wijze waarop UWV leert van fouten en signalen en daarop bijstuurt.

Een goede informatiepositie is essentieel voor toezicht, maar het is op zichzelf niet voldoende. Het vereist ook scherpte in de gesprekken die SZW en UWV voeren. Dit vraagt niet alleen om inhoudelijke deskundigheid, maar ook om effectieve samenwerking. Daar werken we aan als onderdeel van de herijking van de samenwerkingsvisie tussen UWV en SZW. Daarnaast is binnen SZW een team gevormd waarin de verschillende deskundigheden (beleidsinhoudelijk, financieel, ICT, governance, kwaliteits- en risicomanagement) zijn samengebracht. Zo wordt de beschikbare expertise binnen SZW beter met elkaar verbonden en kan informatie vanuit verschillende perspectieven worden gewogen. Dit vergroot de kwaliteit en effectiviteit van het toezicht.

Effectief toezicht vraagt om scherpte, duidelijkheid en zakelijkheid in de samenwerking en in de onderlinge communicatie. Ik heb de Raad van Bestuur van UWV en de ambtelijke top van mijn ministerie gevraagd hier actief op toe te zien en ervoor te zorgen dat deze uitgangspunten ook in de praktijk worden toegepast.
Met deze maatregelen wil ik bereiken dat SZW niet alleen beter zicht heeft op de prestaties en risico's bij UWV, maar ook beter in staat is om signalen te duiden, zodat er tijdig wordt gehandeld als de situatie daarom vraagt.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief